

SAFEFOODNET – toidu keemilise ohutuse võrgustik laienevale Euroopale

Ott Roots – Eesti Keskkonnauuringute Instituut

Euroopa Liidu 6. raamprogrammi projekti SAFEFOODNET alustati 2005. aastal. See uurimisprojekt ühendab 20 sõltumatut uurimisasutust, ülikooli, valitsusasutust ja ministeeriumi üle kogu Euroopa Liidu. Eestist on valitud projekti Eesti Keskkonnauuringute Keskuse OÜ.

Eelmisel aastal alustati Euroopa Liidu 6. raamprogrammi toiduainete kvaliteedi ja ohutuse teemavaldkonda kuuluvat uurimisprojekti *Chemical Food Safety Network for the enlarging Europe* – SAFEFOODNET (toidu keemilise ohutuse võrgustik laienevale Euroopale).

Projekti eesmärgiks on ühtlustada ja ühendada uute liikmesriikide ja assotsieerunud kandidaatriikide toidu keemilise ohutuse infrastruktuur ja tegevus vanade liikmesriikide omaga ning varustada hiljuti asutatud Euroopa Toiduohutusamet toidu keemilise ohutuse ekspertide võrgustikuga. SAFEFOODNETi projekt hakkab andma toiduohutussoovitusi ja tutvustama selle valdkonna häid tavasid. Loodetavasti aitab see tegevus taastada inimeste usaldust toidu kvaliteedi ja ohutuse vastu (1).

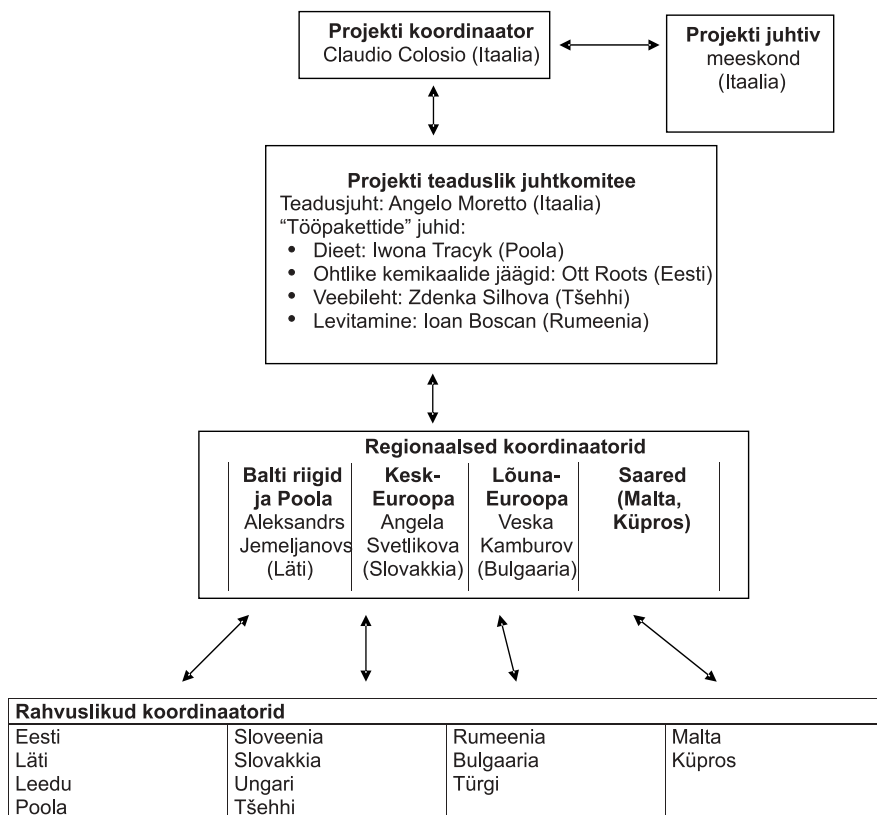
Esimese sammuna selle eesmärgi saavutamisel uuriti ja võrreldi toidu keemilise ohutuse süsteeme projektis osalevates riikides, milleks on Belgia, Bulgaaria, Eesti, Itaalia, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Taani, Tšehhi Vabariik, Türgi ja Ungari. Kogutud informatsioonist lähtuvalt antakse soovitusi, kuidas täiustada toidu keemilise ohutuse süsteemi projektis osalevates riikides. Selleks moodustati kaks töörühma: üks hakkas koguma teavet toitumisandmete allikate kohta eri riikides ning teine keskendus toidu keemilise saastamise seire strateegiatele/käsitlusviisidele ja suutlikkusele. Esimese töörühma tööd koordineeris Poola Rahvusliku Toidu- ja Toitumusuuringute Instituudi (*National Food and*

Nutrition Institute) ekspert ning teise oma Eesti Keskkonnauuringute Keskuse ekspert. Andmed koondati nn riiklikesse profiilidesse, kus kirjeldati ja analüüsiti konkreetse riigi tugevaid ja nõrku külgi ning koolitusvajadusi, samuti anti juhiseid edasiseks tegevuseks. Lisaks sellele antakse kõigi asjast huvitatute käsutusse ja pannakse ülesse Internetti teadlaste, uurijate ja asutuste võrgustik, mille abil on võimalik lahendada mitmesuguseid küsimusi, mis on seotud toidus sisalduvate keemiliste saastainetega. Projekti juhtimisest annab ülevaate joonis 1.

Uurimisprojekt koosneb viiest nn tööpaketist: projekti juhtimine, dieet, kemikaalide jäägid, Interneti-portaal ja saadud tulemuste levitamine.

Projekti eesmärgi aitavad peale veebilehe (www.safefoodnet.net) saavutada ka mitmed kohalikud, regionaalsed ja üleeuroopalised töökoosolekud. Töökoosolekud toimusid 2006. aastal erinevates Euroopa paikkondades, neid koosolekuid koordineerisid Läti, Slovakkia, Bulgaaria ja Malta regionaalsed koordinaatorid ning neist võtsid osa kohalike omavalitsuste ja asjaomaste huvirühmade esindajad, et arutada projekti tulemusi, leida uusi koostöövaldkondi ning pakkuda välja meetmeid toidu ohutuse hindamise ja kogu protsessi toimimise edasiseks tõhustamiseks.

Eesti, Leedu, Läti ja Poola kohaliku seminari-töökoosoleku Interneti-aadress on <http://www.safefoodnet.net/default.asp?ids=308&ch=140&typ=2&val=308>. Projekti lõpparuande arutelu toimub kõigi osavõtjate osavõtul 12.–13. jaanuaril 2007 Brüsselis.

Joonis 1. Projekti juhtimise skeem.

Kirjandus

1. Sixth Framework Programme. Priority 5. Food Quality and Safety, SAFEFOODNET Project No. 513988. (<http://www.safefoodnet.net>).

Summary

SAFEFOODNET – a chemical food safety network for the enlarging Europe

The research project Chemical Food Safety Network for the enlarging Europe – SAFEFOODNET, started in 2005 under the 6th Framework Programme Food Quality and Safety. The SAFEFOODNET research project connects independent research institutions, universities, government agencies, and ministries from across the EU.

The objective is to harmonise and integrate the infrastructures and activities of the New Member Countries and the Associated Candidate Countries in the field of chemical food safety with those of the Old Member States and to provide the recently established European

Food Safety Authority with an expert network in the field of chemical food safety. The first step to achieve this objective is to explore and compare the systems of chemical food safety in the participating countries: Belgium, Bulgaria, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Germany, Hungary, Italy, Latvia, Lithuania, Malta, Poland, Roumania, Slovakia, Slovenia and Turkey. National authorities have the responsibility and obligation to ensure that toxic chemicals, such as pesticides, heavy metals, environmental contaminants and natural by occurring toxins, are not present in naturally food at

levels that may adversely affect the health of consumers. On the basis of this information, recommendations about how to improve chemical food safety management in the participating countries will be prepared. This will be achieved by through activities planned for two working groups: one aimed at gathering knowledge of the sources of dietary data in individual countries and the other focusing on the strategies/approaches and capabilities of monitoring chemical contamination of food. Chemicals are nowadays produced and marketed in large amounts.

So far dangerous compounds have been found mainly as a result of chemical monitoring carried out after the emergence of problems related to human health. Contamination of food, including drinking water, by potentially hazardous substances is a worldwide concern of public health. Chemicals residues may affect all major organs of the body, causing serious health consequences like cancer, birth defects, and brain damage.

More information on Web-site: <http://www.safefoodnet.net>

Ott.Roots@klab.ee